ISHCHI KUCHI MIGRATSIYASINING GLOBALLASHUVGA TA’SIRI

Matmuratova Nilufar

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada ishchi kuchi migratsiyasining globallashuv jarayonlariga ta’siri tahlil qilinadi. Migratsiyaning iqtisodiy o‘sishga qo‘shadigan hissasi, pul o‘tkazmalari orqali milliy iqtisodiyotga ta’siri hamda bilim va tajriba almashinuvini kuchaytirishdagi o‘rni yoritilgan. Shuningdek, “miya oqimi”, ijtimoiy moslashuv muammolari va mehnat bozoridagi raqobat kabi salbiy jihatlar ham ko‘rib chiqilgan. Maqolada ishchi kuchi migratsiyasi globallashuvning muhim omili sifatida baholanadi va uning ijobiy hamda salbiy tomonlarini muvozanatlashtirish zarurligi asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: ishchi kuchi migratsiyasi, globallashuv, mehnat bozori, iqtisodiy o‘sish, pul o‘tkazmalari, miya oqimi, xalqaro mehnat taqsimoti, integratsiya, bandlik, ijtimoiy moslashuv.

Kirish

Hozirgi davrda globallashuv jarayonlari jahon iqtisodiyoti va ijtimoiy hayotning barcha sohalarini qamrab olmoqda. Ayniqsa, ishchi kuchi migratsiyasi ushbu jarayonning ajralmas qismi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Mehnat resurslarining bir mamlakatdan boshqasiga ko‘chib o‘tishi nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy, madaniy va siyosiy jihatdan ham muhim o‘zgarishlarga olib keladi. Shu sababli ishchi kuchi migratsiyasining globallashuvga ta’sirini o‘rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Natija va muhokamalar

Ishchi kuchi migratsiyasi globallashuvning eng muhim ko‘rinishlaridan biridir. Globallashuv natijasida davlatlar o‘rtasidagi chegaralar nisbatan ochiqroq bo‘lib, insonlar uchun boshqa mamlakatlarda ishlash imkoniyatlari kengaymoqda. Bu esa mehnat resurslarining xalqaro miqyosda samarali taqsimlanishiga xizmat qiladi. Masalan, rivojlangan davlatlar ishchi kuchiga bo‘lgan ehtiyojini asosan migratsiya hisobiga qoplaydi. Migratsiyaning ijobiy tomonlaridan biri iqtisodiy o‘sishga qo‘shadigan hissasidir. Migrantlar qabul qiluvchi mamlakatda ishlab chiqarish hajmini oshiradi, soliqlar to‘laydi va iste’molni ko‘paytiradi. Natijada, iqtisodiy faollik ortadi. Shu bilan birga, migratsiya yuboruvchi mamlakatlar uchun ham foydali hisoblanadi, chunki xorijda ishlayotgan fuqarolar tomonidan yuboriladigan pul mablag‘lari milliy iqtisodiyotga muhim daromad manbai bo‘lib xizmat qiladi. Bundan tashqari, ishchi kuchi migratsiyasi bilim va tajriba almashinuviga ham sabab bo‘ladi. Chet elda ishlagan shaxslar yangi texnologiyalar, boshqaruv usullari va kasbiy ko‘nikmalarni o‘zlashtirib, keyinchalik o‘z mamlakatiga qaytganda bu bilimlarni tatbiq etadi. Bu esa innovatsion rivojlanishga turtki beradi. Shu bilan birga, migratsiyaning salbiy jihatlari ham mavjud. Eng katta muammolardan biri “miya oqimi”dir. Ya’ni, yuqori malakali mutaxassislarning rivojlangan davlatlarga ketishi natijasida rivojlanayotgan mamlakatlarda kadrlar yetishmovchiligi yuzaga keladi. Bu esa iqtisodiy rivojlanishni sekinlashtirishi mumkin. Yana bir salbiy ta’sir — bu ijtimoiy muammolar hisoblanadi. Migrantlar ko‘pincha yangi jamiyatga moslashishda qiyinchiliklarga duch keladi. Til, madaniyat va huquqiy muhit farqlari ularning integratsiyasini murakkablashtiradi. Qabul qiluvchi mamlakatlarda esa ba’zan ishsizlik yoki ijtimoiy keskinlik kuchayishi mumkin. Globallashuv jarayonida ishchi kuchi migratsiyasi xalqaro mehnat taqsimotini chuqurlashtiradi. Har bir mamlakat o‘zining nisbiy ustunligiga ko‘ra ixtisoslashadi. Bu esa global iqtisodiy tizimning yanada samarali ishlashiga olib keladi. Shu jihatdan, migratsiya globallashuvning muhim harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ishchi kuchi migratsiyasi globallashuv jarayoniga

sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. U iqtisodiy o‘sishni rag‘batlantiradi, madaniy almashinuvni kuchaytiradi va xalqaro integratsiyani chuqurlashtiradi. Shu bilan birga, “miya oqimi” va ijtimoiy muammolar kabi salbiy oqibatlarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun davlatlar migratsiya siyosatini to‘g‘ri yo‘lga qo‘yib, uning ijobiy tomonlaridan maksimal darajada foydalanishi va salbiy ta’sirlarini kamaytirishga intilishi lozim

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Global iqtisodiy rivojlanish. – Farg‘ona: Al-Ferganus, 2021. – 400 bet.

2. https://www.imf.org/

3. https://www.worldbank.org/